

Dosarul nr. 2ra-75/22
2-20011539-01-2ra-17012022

prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul central – D. Bosii
instanța de apel: Curtea de Apel Cahul – R. Petrov, N. Bondarenco, S. Pilipenco

ÎNCHEIERE

13 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Uzun împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Sergiu Lefter, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul, prin care s-au respins apelurile declarate de Nicolae Uzun, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Sergiu Lefter, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și apelul alăturat declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova, și s-a menținut fără modificări hotărârea din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central, prin care s-a admis parțial acțiunea depusă de Nicolae Uzun,

constată:

La 27 ianuarie 2020, Nicolae Uzun a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova, Sergiu Lefter, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că organul de urmărire penală i-a imputat comiterea infracțiunii de neglijență în serviciu, în baza art. 329 alin. (2) lit. b) din Codul penal, exprimată prin faptul că, deținând funcția de șef al Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia, adică fiind persoană cu funcție de răspundere într-o instituție de stat conform art. 123 din Codul penal, și-a îndeplinit în mod necorespunzător obligațiile de serviciu, iar în rezultatul acționării cu rea-credință în perioada lunii martie – începutul lunii aprilie 2006 a eliberat conducerii

CAP „Corten” IDNO 1002610000170 certificat necompletat privind primirea la evidență a conturilor bancare, plasând semnătura sa în calitate de șef al Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia și ștampila, nu a întreprins măsurile necesare pentru înregistrarea certificatului menționat în registrul de evidență a certificatelor privind primirea la evidență a conturilor bancare.

Astfel, organul de urmărire penală l-a învinuit că a permis CAP „Corten” să deschidă un cont bancar, care nu a fost luat la evidență Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia și prin intermediul căruia, în perioada 02 octombrie 2006 – 30 noiembrie 2011, CAP „Corten” a exercitat operațiuni financiare nedeclarate în sumă totală de 15 153 301 lei. În consecință, pentru perioada 31 martie 2006 – 21 octombrie 2011, CAP „Corten” a acumulat o datorie la bugetul de stat în sumă de 3 311 615,24 de lei, pentru obligațiile fiscale rezultate din folosirea contului dat, precum și a diminuat TVA la achitarea în buget în sumă de 686 895 de lei, care nu au fost rambursate.

Reclamantul a menționat că niciodată nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate, iar prin sentința din 18 decembrie 2015 a Judecătoriei Taraclia a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) lit. b) din Codul penal, din motivul lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii.

Ulterior, prin decizia din 26 ianuarie 2017 a Curții de Apel Cahul s-a admis apelul procurorului în Procuratura raionului Taraclia și s-a casat sentința din 18 decembrie 2015 a Judecătoriei Taraclia și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care Nicolae Uzun a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) lit. b) din Codul penal, fiindu-i aplicată o sancțiune sub formă de amendă în mărime de 300 de unități convenționale, ceea ce constituie 6 000 de lei.

Prin decizia din 18 iulie 2017 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de avocatul Victor Delijan în numele inculpatului Nicolae Uzun, s-a casat integral decizia din 26 ianuarie 2017 a Curții de Apel Cahul și s-a dispus rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Cahul, în alt complet de judecată.

Rejudecând cauza, Curtea de Apel Cahul prin decizia din 11 iulie 2018 a respins ca nefondat apelul declarat de acuzatorul de stat și a menținut fără modificări sentința din 18 decembrie 2015 a Judecătoriei Taraclia.

Curtea Supremă de Justiție, prin decizia din 30 ianuarie 2019, a dispus inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul șef al Procuraturii de Circumscripție Cahul, Dmitri Calendari împotriva deciziei din 11 iulie 2018 a Curții de Apel Cahul, ca fiind vădit neîntemeiat.

Reclamantul Nicolae Uzun a considerat că este îndreptățit să revendice repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și compensarea cheltuielilor de judecată, deoarece neîntemeiat a fost urmărit penal, fiind audiat în calitate de martor și de bănuit, neîntemeiat i-a fost înaintată învinuirea și audiat în calitate de învinuit, fiindu-i aplicată măsura preventivă obligația de a nu părăsi țara.

Din cauza acțiunilor organului de urmărire penală a fost nevoit să participe la 10 ședințe de judecată la Judecătoria Taraclia și 19 ședințe de judecată la Curtea de Apel Cahul. Însă, din momentul pronunțării de către Curtea Supremă a deciziei de inadmisibilitate, organele procuraturii nu i-au adus scuze.

Prin urmare, i-a fost cauzat un prejudiciu, deoarece a fost nevoit să se deplaseze la organul de urmărire penală și la instanțele de judecată. La fel, i-a fost cauzat un prejudiciu moral, din motiv că rudele sale cunoșteau că îi este imputată comiterea unei infracțiuni, iar el era nevoit să se justifice în fața lor. Toate aceste acțiuni și faptul că i s-a solicitat repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune în sumă de 3 900 000 de lei l-au afectat emoțional și i-au tulburat somnul, iar familia sa își făcea griji pentru situația creată neîntemeiat de către organele de urmărire penală.

Reclamantul Nicolae Uzun a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova suma de 1 000 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată și de transport.

Prin hotărârea din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Nicolae Uzun.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Nicolae Uzun suma prejudiciului moral în mărime de 70 000 de lei.

În rest, pretențiile lui Nicolae Uzun s-au respins (vol. I, f.d. 99, 128-140).

La 24 decembrie 2020, Nicolae Uzun a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de apel împotriva hotărârii din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central (vol. I, f.d. 101-102, 103).

La 05 ianuarie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus prin intermediul poștei electronice apel împotriva hotărârii din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central (vol. I, f.d. 105, 108).

La 06 ianuarie 2021, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depus prin intermediul poștei electronice apel împotriva hotărârii din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central (vol. I, f.d. 109, 110).

La 20 ianuarie 2021, Sergiu Lefter, a declarat apel împotriva hotărârii din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central.

La 06 octombrie 2021, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus cerere de alăturare la apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva hotărârii din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central (vol. I, f.d. 103).

Prin decizia din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul s-au respins apelurile declarate de Nicolae Uzun, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Sergiu Lefter, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și apelul alăturat declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova.

S-a menținut fără modificări hotărârea din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central (vol. I, f.d. 219, 220-245).

În consolidarea soluției instanțele inferioare au reținut că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. În domeniul penal și procesual penal, legea este de strictă interpretare, or, însăși Constituția în articolul 21 garantează că nimeni nu va fi condamnat în afara existenței unei vinovății.

Instanțele inferioare au notat că dreptul la un proces echitabil presupune prezumția de conformitate a actelor și acțiunilor procesului penal aplicate de către procuror și ofițerul de urmărire penală în actul de exercitare a urmăririi penale cu normele constituționale și legislația internațională. Astfel, activitatea

procurorului, a organului de urmărire penală și a instanțelor de judecată trebuie să fie exercitată cu o diligență deosebită și în așa mod ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală.

Existența unei sentințe de achitare a lui Nicolae Uzun în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 329 alin. (2) lit. b) din Codul penal, și în cazul în care acesta a participat la toate acțiunile procesuale petrecute de organul de urmărire penală și a fost ținut sub suspansul procedurilor penale timp de aproape 4 ani, formează o bănuială rezonabilă că în privința lui Nicolae Uzun au fost admise acțiuni ilegale ale organului de urmărire penală, caracterul cărora se manifestă prin încălcarea principiului general potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere.

Astfel, instanțele inferioare au constatat temeinicia motivelor ce îi acordă reclamantului Nicolae Uzun posibilitatea de a-și valorifica drepturile sale la acțiune în temeiul prevăzut de prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și art. 1998, art. 1405, art. 1421 și art. 1422 din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01 martie 2019).

La 31 ianuarie 2022, Nicolae Uzun a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de recurs împotriva deciziei din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul (vol. II, f.d. 14-18, 19).

Prin încheierea din 08 februarie 2022 a Curții Supreme de Justiție nu s-a dat curs cererii de recurs depuse de Nicolae Uzun împotriva deciziei din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul.

S-a acordat recurentului Nicolae Uzun termen până la 28 februarie 2022 pentru prezentarea recursului dactilografiat și a traducerii în limba de stat a recursului depus la 02 februarie 2022 la Curtea Supremă de Justiție (vol. II, f.d. 21-24).

Prin încheierea din 02 martie 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a restituit cererea de recurs depusă de Nicolae Uzun împotriva deciziei din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul (vol. II, f.d. 40-41).

La 06 ianuarie 2022, Procuratura Generală a Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie respinsă acțiunea (vol. II, f.d. 1-3).

În motivarea recursului, Procuratura Generală a Republicii Moldova a reiterat temeiurile faptice ale speței, suplimentar invocând că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Procuratura Generală a Republicii Moldova a menționat că, potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998, acțiunile ilicite ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată se consideră doar acțiunile sau inacțiunile manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Procuratura Generală a Republicii Moldova a remarcat că, în speță, acțiunile organelor de urmărire penală, în contextul circumstanțelor cauzei, au fost

întemeiate și legale. Din acest considerent, pretențiile reclamantului nu se încadrează în prevederile Legii nr. 1545/1998.

Respectiv, instanțele inferioare eronat au ajuns la concluzia că lui Nicolae Uzun urmează a-i fi reparat prejudiciului moral, deoarece în cadrul procesului penal nu s-au înregistrat acțiuni ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și a instanțelor de judecată pe cauza penală. Respectiv, la caz, lipsesc temeiuri ce i-ar acorda lui Nicolae Uzun dreptul la repararea prejudiciului conform Legii nr. 1545/1998.

La 17 februarie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 22 decembrie 2020 a Judecătorei Cahul, sediul central, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie respinsă acțiunea depusă de Nicolae Uzun, ca fiind neîntemeiată (vol. II, f.d. 25-30).

În motivarea recursului, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a reiterat circumstanțele de fapt și de drept ale speței și a transpus constatările Curții de Apel Chișinău, suplimentar invocând că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea și a apreciat arbitrar probele.

Ministerul Justiției al Republicii Moldova a învederat că pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545/1998 urmează a fi întrunite cumulativ (minim o condiție) atât a circumstanțelor prevăzute la art. 6, cât și de la art. 3, aceste norme legale fiind indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

În speță, deși temeiurile de fapt pot fi încadrate în cele stabilite la art. 6 din Legea nr. 1545/1998, nu sunt întrunite cumulativ cu cele de la art. 3 din aceeași Lege. Or, conform prevederilor art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală.

Recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a observat că, în sensul art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului, ci nemijlocit doar cele constatate expres ca ilegale.

Ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuț și/sau învinuit sunt niște procedee legate de desfășurarea normală a urmăririi penale și prin sine însăși nu afectează drepturile sau libertățile constituționale ale persoanei, precum și nici nu sunt pasibile de atacare.

În opinia Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în sensul prevederilor Legii nr. 1545/1998, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite. Or, nu orice acțiune a organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești atrage răspunderea statului.

La caz, nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil al judecătorului de instrucție sau al unui eventual organ ierarhic superior, prin care să se fi stabilit că acțiunile organului de urmărire penală au fost ilegale.

Recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a precizat că instanța de judecată nu trebuia să-și formeze o idee preconcepută conform căreia presupusa încălcare a unui drept al reclamantului implică în mod obligatoriu și întrunirea condițiilor legale, iar prin urmare și existența unui prejudiciu. Este

necesar de a fi stabilit, prin probe pertinente și concludente, dacă a existat inițial, în mod veridic, o întrunire a prescripțiilor legii și deja ulterior – un prejudiciu ce justifică necesitatea acordării de satisfacții pecuniare, în cuantumul respectiv.

La 17 ianuarie 2022 și 22 februarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimaților recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra acestora (vol. II, f.d. 7 și 33).

Deși, conform avizelor de recepție a corespondenței DS8005853296AS, DS8005853297AS, DS8005853299AS, DS8005853327AS, DS8005853328AS, DS8006383813AS, DS8006383815AS, DS8006383815AS, DS8006383825AS și DS8006383834AS Nicolae Uzun, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuratura de Circumscripție Cahul, Procuratura Taraclia, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Sergiu Lefter au recepționat copia recursurilor declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul, aceștia nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs (vol. II, f.d. 9-13, 35-39).

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinski v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan v. Republica Moldova, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele Marc Brauer v. Germania, 01 septembrie 2016, § 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac v. Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii v. Franța*, 25 octombrie 1996, § 40; *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag v. Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa v. România*, 09 decembrie 2014, § 16; *Tence v. Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Ponomaryov v. Ucraina*, 03 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko v. Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Cahul a fost pronunțat la 22 noiembrie 2021 (vol. I, f.d. 219). Conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc, copia deciziei motivate din 11 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces la 27 decembrie 2021 (vol. II, f.d. 249), însă, din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul când decizia instanței de apel a fost comunicată efectiv recurenților. Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererile de recurs au fost depuse la 06 ianuarie 2022 și respectiv 17 februarie 2022.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererile de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererilor de recurs depuse de Procuratura Generală a Republicii Moldova și

Ministerul Justiției al Republicii Moldova rezultă că aceștia nu au evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererile de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursurilor declarate, deoarece Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu au invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursurilor, deoarece sunt lipsite de conținut și desprind simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson v. Olanda, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu s-au bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespund cerinței de a fi „efective”, fiind lipsite de șanse de succes și nu sunt capabile să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova au avut posibilitatea de a fi auziți de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurenților le-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auziți combinat cu dreptul la un

recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher v. Cehia, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 22 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas